

Elek, Z., Boros, G., Samu, F., Aszalós, R., Tinya, F., Kovács, B., Ódor, P. 2017. Élőlénycsoportok erdészeti kezelésekre adott válasza függ a diszperziós képességüktől: minél kevesebbet mozogsz, annál jobban változol. Poszter. XI. Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferencia, Eger, 2017. November 2-5, Absztrakt kötet, pp. 60.

Élőlénycsoportok erdészeti kezelésekre adott válasza függ a diszperziós képességüktől: minél kevesebbet mozogsz, annál jobban változol

Elek Zoltán^{1,3}, Boros Gergely^{1,4,5}, Samu Ferenc², Aszalós Réka^{1,4}, Tinya Flóra¹, Kovács Bence^{1,6}, Ódor Péter^{1,4}

¹MTA Ökológiai Kutatóközpont, Ökológiai és Botanikai Intézet, 2163 Vácrátót, Alkotmány u. 2-4.

²MTA Agrártudományi Kutatóközpont, Mezőgazdasági Intézet, 1022 Budapest, Herman Ottó u. 15.

³MTA-ELTE-MTM Ökológiai Kutatócsoport, Budapest, ELTE Biológiai Intézet, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/C.

⁴MTA Ökológiai Kutatóközpont, GINOP Fenntartható Ökoszisztémák Csoport, 8237 Tihany, Klebelsberg Kunó u. 3.

⁵Szent István Egyetem, Állattani és Állatökológiai Tanszék, 2100 Gödöllő, Páter K. u. 1.

⁶Eötvös Loránd Tudományegyetem, Növényrendszertani, Ökológiai és Elméleti Biológiai Tanszék, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/C.

A hagyományos európai erdészeti gyakorlat révén hazánkban is kialakult homogén szerkezetű erdőállományok biodiverzitása lényegesen alacsonyabb a természetes erdők sokféleségénél. Az utóbbi évtizedekben számos kezdeményezés látott napvilágot ökológiailag is fenntarthatóbb erdőgazdálkodási rendszerek kidolgozása érdekében. Négyféle erdészeti kezelés, a vágásos üzemmódhoz tartozó bontóvágás, tarvágás és hagyásfacsoport, valamint az örökzöld üzemmódra jellemző lékvágás hatásait vizsgáltuk egy gyertyános-kocsánytalan tölgyesben, a Pilis hegységben. Jelen prezentációban az edényes vegetáció, a televényférgek, valamint a talajfelszíni ragadozó ízeltlábúak (pókok és futóbogarak) közösségeiben bekövetkező rövid távú (2014-2016) változásokat mutatjuk be.

A kezeléseket jelentős hatással voltak az összes vizsgált élőlénycsoport közösségszerkezetére: a legnagyobb változás a televényférgek és a pókok esetében mutatható ki, míg a növények és a futóbogarak fajkompozíciója csak mérsékelten módosult. A fajszám minden élőlénycsoportnál szignifikánsan változott, legjelentősebb mértékben a televényférgeknél csökkent a tarvágásban és a hagyásfacsoportban, illetve a növényeknél nőtt a tarvágásban és a lékben. A növények borítása a lékben és a tarvágásban nőtt, a televényférgek egyedszáma a tarvágásban és a hagyásfacsoportban csökkent le szignifikánsan, míg a pókok és a futóbogarak egyedszáma nem tért el az egyes kezeléseket között. Az élőlénycsoportok változásai a kezeléseket követő termőhelyi viszonyokkal jól magyarázhatók. A televényférgek válasza elsősorban a tarvágásban és hagyásfa csoportban tapasztalt lég- és talajhőmérséklet emelkedésével magyarázható. A növényzet elsősorban a megváltozott fényviszonyokra reagált. Több élőlénycsoportra kedvező hatással volt a lékben tapasztalt talajnedvesség-növekedés és talajhőmérséklet-csökkenés. Eredményeink azt mutatják, hogy a lék és a bontás mérsékelt hatással van a vizsgált élőlénycsoportokra, míg a tarvágás hatása drasztikus. A kutatást az OTKA (111887) és az NKFIH (GINOP-2.3.2-15-2016-00019) támogatták.